

Jako téma rigorózní práce jsem si zvolila „ Vývoj politického okresu Most v roce 1938 se zaměřením na národnostní poměry“. Cílem bylo postihnout vzájemný vztah českého a německého živlu v průběhu necelých 70-ti let a to s důrazem na rok 1938 jako na přelomový okamžik tohoto vztahu. Okres Most byl díky národnostním poměrům specifický, neboť zdejší německé obyvatelstvo se muselo vyrovnávat se silnou českou menšinou.

V této rigorózní práci, která vychází především z mé diplomové práce¹, sleduji vývoj tohoto politického okresu od 70. let 19. století. V této době došlo ke změně národnostního složení, neboť rozvíjející se těžba hnědého uhlí a z toho plynoucí nedostatek pracovních sil v umožňoval příliv českého obyvatelstva z vnitrozemí. Z tohoto důvodu je práce rozdělena do tří částí: I. část Habsburská monarchie (od 70. let 19. století do r. 1918), II. část Československá republika (1918-1935) a III. část Rok 1938. Pro přehlednost jsou jednotlivé části dále děleny na kapitoly.

V první části se snažím zachytit změnu národnostního složení obyvatelstva politického okresu v závislosti na rozvoji těžby hnědého uhlí. Opírám se především o práce Jana Měchýře², které jsou sice staršího data a částečně ovlivněny dobovou ideologií, avšak, co se týče faktografických údajů a znalosti problematiky, jedná se o díla vysoké hodnoty.

V kapitole zabývající se národnostními poměry využívám údajů Z. Šubrta a L. Fediuka³, kteří prováděli v roce 1908 soukromé sčítání osob pro Národní jednotu severočeskou. České kruhy namítaly, že sčítání osob prováděné na základě obcovací řeči není věrohodné, že se sčítací komisaři snaží počty Čechů záměrně snižovat. Nutno říci, že údaje soukromého a oficiálního sčítání někdy vykazovaly značné rozdíly.⁴ Na druhou stranu je možné, že sčítání prováděné menšinovými organizacemi naopak počty Čechů přilepšovalo. Soukromé sčítání přineslo údaje jen pro rok 1908. Pro jiná období se musíme spokojit pouze s čísly oficiálními.